

ETANERCEPT

(Enbrel® + biosimilar Benepali®, Nepexto®, Erelzi®)

Wat is etanercept en hoe werkt het?

Etanercept is één van de meest gebruikte **biologische geneesmiddelen** in de behandeling van verschillende vormen van ontstekingsreuma.

Etanercept is een BDMARD (Biological Disease Modifying Anti-Rheumatic Drug) of kortweg biologische reumaremmers. BDMARD's zijn een groep geneesmiddelen die **ontstekingen in gewrichten verminderen**.

Biologische geneesmiddelen of biologicals, zijn medicijnen die gemaakt zijn door middel van een biologisch proces (zoals bijvoorbeeld alcohol door gisting gemaakt wordt). Het principe is altijd in grote lijnen hetzelfde: voor de aanmaak van biologicals worden micro-organismen, cellen, planten of dieren gebruikt. De werkzame stof wordt dus vervaardigd door of is afkomstig van een levend organisme, in tegenstelling tot de klassieke, chemische geneesmiddelen, die via een scheikundig proces worden gemaakt. Het woord 'biologisch' heeft bij geneesmiddelen dus een andere betekenis dan bij de biologische landbouw of voeding waar het gaat over criteria rond dierenwelzijn, teelttechnieken of toegelaten additieven.

Etanercept maakt deel uit van de groep **TNF-blokkers**, ook wel anti-TNF genoemd. TNF staat voor Tumor Necrose Factor. Het is een eiwit dat een rol speelt bij ontstekingen. Ook bij gezonde personen komt TNF voor in het bloed en in de weefsels en wordt overtollig TNF in het bloed op natuurlijke wijze geblokkeerd. Bij mensen met bepaalde vormen van ontstekingsreuma, leiden hogere bloedspiegels (niveaus) van TNF in het bloed soms tot meer ontstekingen en aanhoudende symptomen. TNF-remmers kunnen deze ontstekingen bestrijden.

Etanercept wordt gegeven als langdurige behandeling. Het duurt een paar weken voor je de effecten voelt. Soms duurt het langer en bij sommige mensen werkt het medicijn helaas niet of onvoldoende na drie tot vier maand.

Waarvoor wordt etanercept gebruikt?

Je reumatoloog schrijft etanercept voor als je een inflammatoire aandoening hebt zoals reumatoïde artritis, psoriasis artritis, spondylartropathie. (waaronder de ziekte van Bechterew) of jeugdreuma (juvenile idiopathische artritis – JIA). Etanercept wordt ook voorgeschreven voor mensen met psoriasis. Dit zijn allemaal aandoeningen waarbij het afweersysteem ontregeld is.

Je krijgt het enkel voorgeschreven als andere reumaremmers niet of onvoldoende hebben gewerkt of als je daar te veel bijwerkingen van hebt. Dat is in België één van de terugbetalingsvoorwaarden. Etanercept werd sinds de jaren '90 al voorgeschreven aan meer dan een miljoen mensen wereldwijd.

Hoe moet ik etanercept gebruiken?

Etanercept wordt **ingespoten onder de huid** ter hoogte van de buik, dij of bovenarm. Je kan jezelf de injectie toebrengen met een voorgevulde spuit, voorgevulde pen of een voorgevuld patroon met Smartclic dosisdispenser. Je arts of reumaverpleegkundige zal je uitleggen hoe je dit doet. Als je het vervelend vindt om dit zelf te doen, vraag het dan aan een familielid of een andere persoon die je vertrouwt. Deze persoon

zal dan ook de uitleg krijgen. Er zijn mensen die de inspuiting laten zetten door een thuisverpleegkundige, maar de meeste patiënten dienen het zonder problemen zelf toe.

De gebruikelijke dosis voor volwassenen is één injectie van 50mg per week op een vaste dag of twee keer per week een injectie met 25mg. Het is bijzonder belangrijk om de injectieplaats elke keer te veranderen.

Als je aandoening rustig is, zal je arts samen met jou bespreken om de dosering te verlagen en als het kan de behandeling met etanercept zelfs te stoppen.

Wat zijn de voordelen van het gebruik van etanercept?

In tegenstelling tot de klassieke reumaremmers (DMARD's), werkt etanercept relatief snel. Je kan na vier tot acht weken na de start van de behandeling al een verbetering van gewrichtszwelling, pijn en stijfheid ervaren. Bij sommige mensen is het effect pas na langere tijd voelbaar.

Mag ik etanercept gebruiken in combinatie met andere medicijnen?

Etanercept kan je – voor zover bekend – veilig gebruiken naast andere geneesmiddelen zoals glucocorticoïde geneesmiddelen (prednisolone of cortisone-injecties), ontstekingsremmende geneesmiddelen (NSAID's, bijvoorbeeld Naproxen of Ibuprofen) of eenvoudige pijnstillers zoals paracetamol of aspirine. De combinatie met andere biologicals wordt niet aanbevolen.

Bij reumatoïde artritis gebruik je etanercept bij voorkeur in combinatie met methotrexaat of een ander reumaremmend medicijn. Deze combinatie is doorgaans effectiever.

Vertel je arts of apotheker altijd welke andere geneesmiddelen je gebruikt of als er iets verandert aan je medicatiegebruik.

Zijn er mogelijke risico's of bijwerkingen aan etanercept?

Zoals bij de meeste medicijnen, kan het gebruik van etanercept voor bijwerkingen zorgen. Sommigen komen vaak voor, anderen zeer zelden en zeker niet iedereen krijgt bijwerkingen. In de **bijsluiter** vind je een uitgebreid overzicht.

Omdat etanercept je afweersysteem afremt kan je makkelijker een infectie krijgen en soms verlopen infecties ook heftiger. Als je een gewone verkoudheid hebt zonder koorts, kan je etanercept gewoon blijven doorgebruiken. Als je een infectie met koorts hebt, of je ziek voelt, mag je meestal (tijdelijk) geen etanercept gebruiken. Contacteer snel je (huis)arts als je koorts hebt of je denkt dat je een infectie hebt, zeker bij de opstart van de behandeling!

Je kan huidreacties krijgen op de plaats waar de injectie werd toegediend, zoals roodheid, zwelling, jeuk, blauwe plekken of pijn. Dit is vrijwel altijd mild, duurt maximaal een week en vermindert meestal in de loop van de behandeling. Je kan deze reacties verhelpen door ijs, antihistaminica (anti-allergie middelen) of steroïde crèmes op de injectieplaats aanbrengen. Praat er over met je arts of reumaverpleegkundige.

Wanneer je overgevoelig voor etanercept zou zijn, kan je een allergische reactie krijgen zoals zwelling van de lippen, koorts, lage bloeddruk of benauwdheid. Neem in dat geval zo snel mogelijk contact op met je arts of reumaverpleegkundige.

Extra voorzorgen bij de start van de behandeling

Voor je begint met etanercept wordt via een bloedafname onderzocht of je geen (sluimerende) infectie hebt, bijvoorbeeld hepatitis B (leverontsteking). Daarnaast wordt ook onderzocht of je drager bent van tuberculose (TBC).

Als uit de testen blijkt dat je actieve tuberculose of een infectie zoals hepatitis B hebt, dan is gebruik van etanercept niet aangewezen. Dat is ook zo als je ernstige hartproblemen hebt. Je arts zal met jou mogelijke alternatieven bespreken. Tuberculose die in het verleden onvoldoende behandeld werd, kan sluimerend aanwezig zijn. Je moet dan eerst een behandeling met anti-tuberculose medicijnen krijgen voor je kan starten met een biological.

Roken is nooit gezond. Wanneer je moet starten met een biological is het nog belangrijker om te stoppen met roken, gezien het grotere risico op infecties van de bovenste luchtwegen bij rokers.

Alcohol

Je kan (matig) alcohol gebruiken tijdens de behandeling met etanercept.

Bewaring

Bewaar etanercept in de koelkast in de originele verpakking, tussen 2° en 8°C.

Haal de injectiespuit 30 minuten voor toediening uit de koelkast om op kamertemperatuur te laten komen. Etanercept is een duur medicijn dat gevoelig is voor de juiste bewaring. Het werkt minder goed als de koudeketen onderbroken wordt. Let er dus altijd op dat je het steeds correct bewaart.

Reizen

Als je voor langere tijd op vakantie gaat (meer dan 1 week) en/of reist met het vliegtuig moet je voor etanercept in het bezit zijn van een reisattest voor het vervoer van je medicatie in je handbagage. Vraag dit attest aan je reumatoloog.

Vervoer je medicatie altijd in de originele verpakking en in een koeltasje zodat de ideale temperatuur voor bewaring (tussen 2° en 8°C) kan behouden blijven. Indien je gebruik maakt van de voorgevulde patronen en de Smartclic dosisdispenser, bewaar je de voorgevulde patronen in het koeltasje en de dosisdispenser op kamertemperatuur.

Bij lange vliegvluchten kan het interessant zijn vooraf contact op te nemen met de vliegtuigmaatschappij om te informeren naar de mogelijkheid tot bewaren van de medicatie in de koelkast van het cabinepersoneel. De koeltijd in een koeltasje is immers beperkt.

Denk daar ook aan bij rondreizen met andere vervoersmiddelen en zorg ervoor dat je koeltasje voldoende koud is voor elke trip naar een nieuwe bestemming.

Houd je medicijnen steeds in je handbagage. In het bagageruim van het vliegtuig kan het vriezen. Vergeet niet om het hotelpersoneel te verwittigen van de aanwezigheid van uw medicatie in de minibar of andere koelkast!

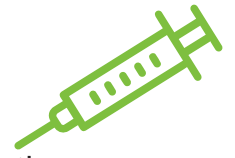
Zonlicht

Je huid is gevoeliger voor de zon tijdens de behandeling met etanercept. Bescherm je goed tegen blootstelling aan zonlicht en UV-straling en gebruik een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger).

Het gebruik van de zonnebank wordt sterk afgeraden.

Vaccinaties

Voor de start van je behandeling met etanercept zal je arts je waarschijnlijk een jaarlijks griepvaccin en een pneumokokken vaccin aanraden omdat je kwetsbaarder bent voor infecties.

Heb je andere vaccinaties nodig omdat je naar verre landen wil reizen, overleg dan met je arts. Voor sommige vaccins moet je (tijdelijk) stoppen met je medicatie. Je mag immers geen inenting met een levend afgezwakt vaccin krijgen, bijvoorbeeld een vaccin tegen bof, mazelen, gele koorts, varicella, rubella, herpes zoster of het rotavaccin. Je zou daar erg ziek van kunnen worden. Het is verstandig om dit goed op tijd te regelen om te vermijden dat je niet naar bepaalde landen kan afreizen.

Vruchtbaarheid bij vrouwen, zwangerschap en borstvoeding

Ben je een vrouw en heb je een kinderwens, praat er dan over met je arts. Het lijkt er op dat je etanercept zonder problemen tot aan de bevruchting kan gebruiken en dat het medicijn geen invloed heeft op de vruchtbaarheid.

De meest recente gegevens maken het mogelijk om ook tijdens de zwangerschap de behandeling met etanercept verder te zetten omwille van de lage doorgave via de navelstreng. Volg dit steeds goed op met je arts.

Voor etanercept is verder aangetoond dat er weinig transfer is via moedermelk naar de baby. Het kan dan ook gebruikt worden tijdens de periode van borstvoeding.

Als je van plan bent zwanger te worden, is het sowieso belangrijk om dit met je arts te bespreken, aangezien elke patiënt anders is.

Vruchtbaarheid bij mannen

Praat met je arts wanneer je een kinderwens hebt en etanercept neemt. Het is niet precies geweten wat de invloed is op de kwaliteit van het sperma, maar het lijkt er op dat het gebruik van etanercept niet schadelijk is voor het sperma.

Waar kan ik terecht met mijn vragen over etanercept?

Als je je zorgen maakt, neem dan zeker contact op met je (huis)arts of met de reumaverpleegkundige.

Wil je meer informatie over je eigen aandoening of andere vormen van reumamedicatie, dan kan je terecht op de website van ReumaNet, www.reumanet.be of via info@reumanet.be. Er zijn veel brochures die je gratis kan downloaden. ReumaNet heeft ook een compleet dossier over etanercept en andere biologicals en biosimilars opgesteld.

Deze brochure is tot stand gekomen in samenwerking met de KBVR (Koninklijke Belgische vereniging voor Reumatologie) en met steun van het FWRO (Fonds voor Wetenschappelijk Reuma Onderzoek).

De officiële bijsluiter werd als basis gebruikt voor deze brochure, net als de brochures van ReumaNederland, Versus Arthritis (UK), ANDAR (France), Arthritis Australia, Arthritis Society Canada en The American College of Rheumatology.

Dank aan Dr. Jan Lenaerts, aan de reumaverpleegkundigen en aan de patiënt experten van ReumaNet en CLAIR voor het nalezen en feedback.

